

Innováció és a magánszektor

A találmányok csaknem megvitassák feladataikat, fele magánvállalkozásban megoldást keressenek és születik, ám a gyakorlati találmány gondjaira. A hasznosításban még mindig tanácskozás plenáris ülésén sok a véletlen elem — Cseh József ipari miniszterhangzott el azon a tanácskozáson, amely Innováció a magán-kisvállalkozásokban címmel hétfőn, tartottak. Az ötnapos közös rendezvény célja, hogy a kisiparosok és a meghívott gazdasági vezetők, kereskedelmi szakemberek közösen tekintsék át a magán-kisvállalkozók a foglalkoztatási gondokból innovációs tevékenységét, adódó feszültségeket.

Kereskedőház

Kereskedőházzá alakult a négy alföldi megyét vas- és műszaki cikkekkel ellátó Vidia Kereskedelmi Vállalat: megkapta a jogosítványt a minisztériumtól a cím használatára.

A szegedi székhelyű vállalat működése régebben csak nagykereskedelmi tevékenységre korlátozódott, de az utóbbi időben egyre több saját üzletet, áruházat nyitottak. Az elmúlt öt év alatt kiskereskedelmi forgalmuk a tízszeresére növekedett, s tavaly elérte a másfél milliárd forintot. Bevezették, hogy piackutatás alapján megbízást adnak a gyártóknak hiánycikkek készítésére.

Soktényezős egyenlet

Közös dolgainkról — a pártértekezlet szegedi küldötteinek véleményeiből (2.)

Tegnap számunkban elsősorban a gazdasággal szorosan kapcsolódó véleményekből ismertettünk néhányat. Már azokból is kiderült, hogy a gazdaság kérdéseit aligha lehet önmagukban vizsgálni. Ezt bizonyítja a többi, más kérdésekkel foglalkozó állásfoglalásával is.

A fiatalokról...

figyelmeztetni önmagunkat: bármit is találunk ki — legyen az akár a legjobb —, ha ezt nem a mai tizenévesekkel, nem a mai huszonevesekkel együtt találjuk ki, az kudarcra lesz ítélve." Majd később hozzá teszi: „A megújuló magyar szocializmusnak ugyanis gyerekeink, a fiatalok számára kellemes, jól szabott öltönyként kell szülnie, és emellett „a fazon” megválasztásába is bele kell, hogy szójának, szólhassanak. Ha nem így tesszük, félek, nem lesz kibontakozás! Ezért nincs más utunk: a jelen és múlt pártjából... a jelen és jövő pártjává, az ifjúság pártjává kell válni. Nem nekik, hanem velük kell csináljuk a szocializmust!”

Nos, úgy tűnik, ezek a javaslatok mind erőteljesebben érvényesülnek majd a gazdasági-társadalmi kibontakozás feltételeként és eredményeként módosuló, átalakuló praxisban.

Az oktatás igényei

Nyilvánvaló, hogy a fiatalok azok, akiket elsősorban mülk a jövő. Ebből viszont az is következik, hogy a jövő milyensége nagyban függ attól, milyen emberek formálják majd — mienné. Ez pedig elsősorban az oktatáson múlik. Ahogyan Perényi János kifejti hozzászólástervezetében: „Az iskolák végül is munkaerőt állítanak elő, és mivel a mi társadalmunk számára sem lehet közömbös, hogy milyen lesz ez a munkaerő, azért az oktatás tárgyi és személyi feltételeit — nem a maradvány elv alapján — szükséges biztosítani.”

„Az oktatás természetesen nem önmagában ható tényező — bár önmagában vett fontossága is alapvető! —, hanem fontos szerepet játszik más elemekkel együtt annak a komplexitásnak a kialakításában, amit úgy hívunk: emberi tényező. Ez az, amivel sokáig nem számoltunk kellőképpen, hisz egy centralizált társadalmi-politikai-gazdasági gyakorlatban e tényező ki sem bontakozhatott igazán, s hatását sem fejthette volna ki. Ennek következtében rengeteg veszteséget könyvelhetett el magának az ország. Azonban egy pluralista” társadalmi-politikai-gazda-

sági gyakorlatot folytató országban — amilyené Magyarországnak válni akar és fog — éppen az emberi tényező válik majd a fejlődés legfőbb motorjává, a gazdagodás elsőrendű forrásává, éppen a marxizmus klasszikusainak tételei szerint. Nem mindegy hát, hogy milyen minőségű lesz ez a meghatározó tényező.

Pál Lénárd akadémikus, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, aki a Csongrád megyei küldöttcsoport munkájában vett részt a pártértekezleten ezeket a kérdéseket emelte ki elsősorban főlészólalásában, ami elhangzott, s amit ismertettünk is lapunkban. Ennek ellenére hasznosnak tűnik most felleleveníteni néhány gondolatát, amelyet annak kapcsán fejtett ki, hogy a szellemi munka minősége meghatározóvá vált korunkban. Ehhez teszi hozzá: „Meg kell állapítanunk, ma már az értelmiségi lét egyre inkább életvitelt, készségeket és nem valamilyen különleges munkakör ellátását jelenti.”

S amikor ennek kapcsán értelmiségpolitikánk megújítását sürgeti, kifejti: „A tennivalók meghatározásánál abból kell kiindulnunk, hogy az emberi tényező minősége szabja meg a többi erőforrás felhasználásának határfokát is. Ugyanis a termelési folyamatba nem egyszerűen a munkaerő, hanem az egész ember lép be; szokásrendszere, igény-szintje, morális és pszichikai jellemzői, fantáziája, ötletessége, kitartása, fegyelmé, kapcsolatteremtő képessége, egyszerűen: személyisége szabja meg, hogyan akarja és tudja, ha módja van rá, hasznosítani szaktudását, tapasztalatait. Mindezek a személyiségjegyek a kultúra valamennyi tényezőjéből táplálkoznak... — mondotta, hozzá tette: „Az emberi tényező formálásában meghatározó szerepe van az iskolai oktatás-nevelő munkának, amelynek színvonalától, hatátságától függ — később már alig korrigálható módon — a felnövekvő generációk munkaszerepét, állampolgári magatartását, jelleme, erkölce, művelődési affinitása; egyszerűen mindaz, ami a későbbi életvitel, életstílus kialakításában döntő szerepet játszik.”

Sz. I.

(Folytatjuk.)

Adós: költözz!

Hát ez még miféle csodabogár? — kérdezhetik olvasóink a cím láttán. Teljes joggal: ingóságok árveréséről még csak hallani olykor-olykor, de egy jogosultságéről?!... Pedig a cím pontos: 1987 októberében a Magyar Közlöny 44. számában jelent meg a bírósági végrehajtásról szóló 1979-es törvény érvényesítésére kiadott rendelet módosítása, melyből kitűnik: a lakásbérleti jogviszony is fedeztet lehet ezentúl az úgynevezett köztartozásoknak. Mit értünk ez utóbbit?

Azokat az — utóbbi években egyre tetemesebbé váló — összegeket, amelyekkel adósok maradnak egyre többen az áramszolgáltatónak, a távfűtést biztosító vállalatnak, az ingatlankezelőnek. Az effajta tartozások behajtása egyre körülményesebb, a fizetési kötelezettségüket elmulasztók gyakran évekig húzhatják-halagathatják tartozásuk kiegyenlítését — hiszen például a távfűtésből műszakilag lehetetlen kizárni az adósokat... A fizetési morál romlása sújtja az ingatlankezelő vállalatokat is: a ki nem fizetett bérleti díjak, a behajthatatlan használatba vételi díjak, a lakások helyreállításával és használatával összefüggő követelések évről évre nagyobb összeget tesznek ki. Jobb hatékonyságú behajtási módot kerestek a jogalkotók, amikor az említett rendeletet módosították, s kimondták: e tartozások kiegyenlítésére — az eddigi lehetőségeken túl — a lakásbérleti jogviszony elárverezése is adhat fedezetet. (Cikkünk témáján kívül esik, de megjegyezzük: a szándékos bűncselekményből eredő büntügyi és polgári jogi követelések, a család-jogi törvényen alapuló tartozások, illetve bármilyen

A lakásbérleti jog is árverezhető

egyéb jogcímen nyugvó tartásdíjak, állami gondozási díjak, intézeti elhelyezés költségeihez való hozzájárulások is alapul szolgálhatnak az árverés lefolytatásához.) Mivel a jogszabály adta lehetőséggel az ingatlankezelő vállalatok is élni kívánnak a jövőben, úgy véljük, a tartozások behajtásának új módjáról jó, ha értesülnek olvasóink is. Ezért megkérdeztük Hampel Tamást, a Csongrád megyében működő ingatlankezelő és -közvetítő szervezetek szakbizottságának titkárát, mi az új szabályozás lényege. S megtudtunk az eljárás menetéről is egyet s mást.

Ha a bírósági végrehajtó — az ingatlankezelő kérésére — lefoglalja az adós lakásbérleti jogát, erről értesíti a lakásügyi hatóságot is, hogy az e tényt nyilvántartásába vehesse, és ezzel a „kijátszás” lehetőségét kizárja. Az adós ugyanis — közvetlen következményként — e pillanattól kezdve lakásbérleti jogáról nem mondhat le, azért térítést nem igényelhet és nem fogadhat el lakásbérletével kapcsolatos semmiféle megállapodást nem köthet, s a lakásba más személyt, mint házastársát, vagy a lefoglalás után született gyereke, nem fogadhat be.

Hogy mennyi a lakásbérleti jogviszony értéke, azt a bírósági végrehajtó állapítja meg a helyi ingatlanközvetítők szakvéleménye alapján, és a helyi csereviszonyokra tekintettel. Az így megállapított érték szerepel az árverési hirdetésben. De ki vehet részt az árverésen? Az, aki e szándékát legalább 30

nappal korábban bejelenti, s megfelelő lakást ajánl fel az adósok — feltéve, hogy az adós lakása nem haladja meg az árverező lakásigényének felső határát. További követelmény — a teljesség igénye nélkül —, hogy a felajánlott lakás ugyanazon a településen legyen, és kielégítse az adós (meg a vele együttélők) jogos lakásigényének alsó határát. Az árverési hirdetmény egyébként a komfortfokozattal és szobaszámmal kapcsolatos feltevésekről is tájékoztatja az érdeklődő árverezőket. Közülük az lesz a „nyerő”, aki a legmagasabb „vételarat” ajánlja.

Az árverési ügylet lezárulával a lakásügyi hatóság a már ismert szabályok szerint utalja ki az elárverezettnek az ajánlott-elfogadott, a vevőnek pedig az „adóslakást”. Ha ez utóbbiban albérlet is volt, a jogok és kötelezettségek öröklődnek az új bérletre! Azt is érdemes megjegyezni, hogyha az adós a felajánlott lakásba beköltözt, öt éven belül nem igényelhet tanácsbírlakást.

Vannak még a bérleti viszony árverezhetőségének nyitott kérdései — mondják az ingatlanforgalom szakemberei: miként és ki határozza meg a felajánlott lakás értékét, vagy lehet-e személyi tulajdonú ingatlan felajánlani az adósok. A gyakorlat ad majd igazolást az elméleti úton megválaszolandó kérdések helyességéről. Egy biztos: az új lehetőség, „az adós: költözz!” — hatékony és az eddiginél humánusabb eszköz az egyébként behajthatatlan számlák kiegyenlítésére.

K. P.

Megbélyegezve?

Szabad, lehet-e még kérnünk valamit egymástól? Számíthatunk a jóindulatra, a megértésre, a méltanyosságra? Elérhetetlen, nagy szavak. Megpróbáljuk, nyugtatom Krisztinát, aki tolokocsiban ül, és akiről nem tudom eldönteni, innen vagy már túl van az elkéséredésen.

Tizenkilenc éves, a levele több, mint segélykiáltás. Elege van az életből. Attól retteg, hogy nem hosszabbítja meg a szerződését. Dolgozni akar, nem csak napi négy-hat órát! Nem a pénzért! Azért, hogy tudja, szüksége van rá a társadalomnak. Aztán csupa felkiáltás, kérdés; miért rekesztenek ki az életből, követelem, hogy befogadjon a társadalom, adjanak lehetőséget, hogy bizonyíthassak! Aláírás: **Kőző Krisztina.**

A levélben a lakcím. Becsöngetek a lakásukba. Sehol senki, Jön egy lakó, megtudom, Krisztina a Lenin körüti rendelőintézet vérvételi irodájában dolgozik. Kis fehér ablak, kö-

zépkorú hölgy kérdezi, mi járhatban vagyok. Mondom. Krisztina beleül a tolokocsijába, kigördülünk a folyosóra. Megegyezzünk, hogy tegezödünk.

— **Miért vagy ennyire elkéséredve?**

— Itt a rendelőintézetben e hónap végén lejár a szerződés. Nem tudom, mi lesz velem. Érettségi után több, mint fél évig voltam munka nélkül. Edesanyám itt dolgozik, ő intézte el, hogy bekerülhessek ide adminisztrátornak. Háromezer-háromszáz forintot keresek.

— **Milyen munkakörben tudnál dolgozni?**

— Volt egy nagy álmom, mentőorvos akartam lenni. Nem sikerült. Az egészségügy közel áll hozzám. Jelenkeztem a mentőknél. Azt mondták, egészségügyi szakképesítés nélkül nem tudnak alkalmazni. Gondoltam, tanulok. A Kosuth Zsuzsa Egészségügyi Szakközépiskolában azt ta-

nácsolták, kérjek felmentést a gyakorlati foglalkozások alól, a minisztériumtól. Megkértem, három héttel elzót. Válasz még nincs. De szívesen lennék telefonközpontos is.

— **Hogy tudsz közlekedni?**

— Mozgássérült vagyok ugyan, de teljesen önállóan — segítség nélkül — tudok jönni-menni. A lépcsőkön természetesen nem. Ezt szóvá is tettem itt a rendelőben, ahol szintén van néhány lépcső. Ha fel akarok jönni, mindig valakitől szívességet kell kérnem. Egyszerűbb volna, ha némi átalakítással egy kis feljártot csinálnának a mozgássérülteknek. És most már nem magamról beszélek. Mi nap mint nap kiszolgáltatottak vagyunk. Csak az emberek jóindulatában bízhatunk. És ha nincs ilyen? De ha létezik, akkor sem mindenki képes emelgetni egy

hozzám hasonló embert. Nagyon kellene az a feljárt.

— **És ha itt meghosszabbítanák a szerződésed?**

— Az édesanyámmal egy helyen dolgozom. Nem egészséges az ilyen. Mindkettőnk feszélyez. Arról már nem is beszéllek, hogy én nem napi hat órát akarok dolgozni. Ha én két-órakor hazamegyek, nézem a plafont és sírjak, hogy miért vagyok ilyen?! A munka elterelné a figyelmem. Miért nem bízom nyithatom én be, hogy tudok dolgozni? Megbélyegezve nem lehet élni!

— **Szabadidődben mit szoktál csinálni?**

— Tévétézek, rádiózom. Rádióamatőr vagyok. Főzők, mosok...

Búcsúzóul kéri, dicsérjem meg. A köpenyét és a blúzákat ugyanis maga varrta.

Begördülünk a vérvételi irodába.

— Nem hiszem, hogy segítenék... — néz maga elé Krisztina.

Mit mondhatnék? Hátha! **Bozsár Erzsébet**

Cikkünk visszhangja

A Gelka felelőtlensége

Tegnap számunkban be számoltunk a szegedi kábelrendszer vasárnap délutáni-esti meghibásodásáról. A hibát hétfőn délelőtt 8 és 9 óra között a Gelka szakemberei elhárították. Egészen bizonyosan ugyanilyen rövid idő alatt kijavíthatók volna vasárnap este is az üzemzavart, ha van ügyeletük. A városi televízió vezetőjének érdeklődésére Stohner Ferenc, a Gelka szegedi részlegének vezetője azt állította, hogy nem köteles ügyeletet tartani. Ugyanakkor egy jegyzőkönyvből írtuk ki a következő mondatot: „A Gelka a végleges átadásig a rendszert ideiglenes jelleggel biztosítja üzemelni.” A magyartalan mondatból is kiderül, hogy a hibák gyors elhárítása kötelessége lenne a Gelkának. A vállalat részéről azonban nem ez az

első szószegés. Kezdjük ott, hogy a rendszert már 1987. (!) április 30-án át kellett volna adnia. Azonban azóta is késik a műszaki átadás, most e hét szerdájára van kitűzve e fontos esemény. Az előbb említett naptól az új üzemeltető a Szekla a 23-999, 23-883 és a 23-649-es telefonszámon 24 órás ügyeletet tart.

Megdöbbenő, hogy egyes emberek — esetleg néhány ember? — felelőtlenségéből, vagy netán valamiféle bosszúvágyból egy egész városrész hangulatával játszadozhat. A vasárnapi és az azt megelőző esetek reméljük, nem maradnak jogi következmények nélkül.

B. I.

Lapzártakor kaptuk a hírt: tegnap este ismét üzemkimaradás volt a szegedi kábelrendszerben.